

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЛЕКСИКА В СУЧАСНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ»

Компонента освітньої програми – **вибіркова** (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Філологія
Спеціальність	035 «Філологія»
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) – доктор філософії
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Кійко Юрій Євгенович - доктор філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладу (https://deutsch.chnu.edu.ua/pro-nas/spivrobotnyky/kiiko-yurii-yevhenovych/)
Контактний тел.	+380679579937
E-mail:	y.kiiko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2002
Консультації	за графіком консультацій

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна „Лексика в сучасних лінгвістичних дослідженнях” є вибірковою дисципліною у структурі професійної підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти, що покликана ознайомити здобувачів із закономірностями розвитку та принципами дослідження лексики сучасних германських мов.

Мета навчальної дисципліни: сформувати у здобувачів систематизовані наукові знання про традиційні й нові підходи щодо класифікації та кваліфікації різних лексичних явищ; уміння і навички використовувати в майбутній професійній діяльності лексичні та засоби з урахуванням семантики, джерела походження, стилістичних властивостей.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Аспекти лексикологічних досліджень	
Тема 1	Загальна і конкретна, історична та описова, прикладна лексикологія. Семасіологія, ономасіологія, етимологія, ономастика, фразеологія, лексикографія. Тенденції розвитку сучасної лексикології, огляд основних праць.
Тема 2	Слово як мовна одиниця. Визначення слова: різні підходи і критерії. Значення слова. Лексичне і граматичне значення. Співвідношення форми і змісту в слові. Мотивованість і немотивованість слова і значення. Внутрішня форма слова, її види.
Тема 3	Семантична структура слова. Компонентний аналіз слова. Різновиди сем. Полісемія. Семантична структура полісемічного слова. Ієрархія значень і типи багатозначності.
Тема 4	Метафора як спосіб семантичної деривації. Узуальні й оказіональні метафоричні перенесення. Метонімія як спосіб семантичної деривації. Продуктивні моделі метонімічних перенесень. Смыслові відношення між лексико-семантичними варіантами багатозначного слова.

Тема 5	Явища омонімії і паронімії в германських мовах. Типологія омонімів (омофонеми, оморфеми, оморфемати, оморфемати, оморфемати, оморфемати, оморфемати). Джерела лексичних омонімів і паронімів. Проблема розмежування омонімії й полісемії. Стилїстичне використання омонімів у мовленні (гра слів, каламбур). Словники омонімів
МОДУЛЬ 2. Синтагматика і парадигматика. Семантична еволюція слів	
Тема 6	Лексична парадигматика. Поняття про семантичне поле і лексико-семантичну групу. Відношення між їх членами: синонімія, гіпонімія, антонімія і конверсія.
Тема 7	Лексична синтагматика. Закон семантичної узгодженості слів. Граматична, семантична і лексична сполучуваність. Валентність слова. Словники сполучуваності, валентностей, асоціативні. Соціолінгвістичний аспект лексики
Тема 8	Лексика германських мов з погляду її походження. Етимологічні словники германських мов. Лексичні запозичення, класифікація за походженням (джерелами) і тематичними групами. Екзотизми й варваризми. Калькування й кальки. Типи лексичних кальок. Інтернаціональна лексика. Запозичена лексика в словниках іншомовних слів
Тема 9	Соціальна й територіальна диференціація лексики германських мов. Лексика загальнонародна й лексика обмеженого вжитку. Науково-технічна й професійна термінологія. Специфіка терміна, джерела термінотворення. Словники термінів. Професіоналізми, жаргонна лексика, аргі. Діалектизми (фонетичні, морфологічні, словотворчі, лексичні, синтаксичні), види лексичних діалектизмів. Функції в тексті. Словники діалектної та жаргонної лексики
Тема 10	Динамічні потенції лексико-семантичної системи мови. Активна й пасивна лексика. Застаріла лексика: історизми (матеріальні архаїзми) й архаїзми (стилїстичні архаїзми). Неологізми, їхні різновиди і шляхи появи в мові. Оказіональні й потенційні слова. Словники нових слів і значень. Словники архаїзмів (історичні).

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ, ФОРМИ ТА МЕТОДИ МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються інноваційні освітні технології: інформаційно-комунікаційні, технології студентоцентрованого навчання; проєктна діяльність; традиційні та інтерактивні форми і методи навчання, серед яких: лекція-візуалізація, проблемна лекція, семінар-дискусія, семінар-діалог, самостійно-дослідницька робота, аналіз і рішення ситуативних професійних психолого-педагогічних задач (Case study) та ін.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне та письмове опитування, тестування, есе, творча робота, проєкт, презентація та ін.

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими

документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

(посилання на електронні ресурси до навчальної дисципліни)

Детальна інформація щодо вивчення курсу висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни

<https://phil.chnu.edu.ua/media/duui12hy/leksyka-v-suchasnykh-linhvistychnykh-doslidzhenniakh.pdf>